

Co nového na poli přeshraničních transakcí aneb jak na implementaci a reporting uhlíkového cla

Ing. Petr Koubovský, daňový poradce, č. osv. 3891 – Rödl & Partner Tax, k. s.

Evropská unie a její představitelé nespí. Evropská komise v červenci 2021 přijala nařízení na zavedení mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích, anglicky Carbon Border Adjustment Mechanism (dále jen „CBAM“). Bližší informace o nařízení a další souvislosti jsou dohledatelné na https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en#webinars.

V zásadě se jedná o zavedení tzv. uhlíkového cla, a to z dovážených surovin a výrobků, jejichž výroba je spojena s emisí velkého množství skleníkových plynů. Pro dovozce to však znamená další administrativní zátěž, neboť budou muset na základě emisí obsažených v dovezeném zboží nakupovat tzv. CBAM certifikáty, jejichž cena bude odvozena od ceny evropských emisních povolenek. V rámci první fáze mechanismu CBAM budou/jsou cla uvalena na emise CO₂ na dováženou ocel, cement a další zboží, viz blíže dále v textu. Cílem CBAM je podpořit ekologičtější výrobu na celém světě, zabránit evropským výrobcům v přesunu výroby do zemí s nižšími ekologickými standardy, a zajistit tak firmám i větší konkurenceschopnost.

V níže uvedeném textu vás blíže provedu s detaily této regulace, přičemž si zodpovíme otázky, koho se CBAM může a reálně týká, na jaké produkty se reporting vztahuje, a v neposlední řadě se podíváme také na povinnosti s tímto související, včetně jejich časových lhůt a možných sankcí v případě jejich neplnění.

CO TO JE CBAM?

CBAM je novým mechanismem uhlíkového vyrovnávání na hranicích. Takzvané uhlíkové clo doplní současný systém obchodování s emisními povolenkami v Unii (dále jen „EU ETS“). Tento zaváděný mechanismus je jedním z ústředních pilířů ambiciózní agendy EU „Fit for 55“.¹ Únik uhlíku není žádoucí, stejně jako přesun výroby s vysokými emisemi do zahraničí mimo EU, kde stačí splnit nižší standardy. Spotřeba emisí CO₂ v rámci EU klesá již mnoho let. V porovnání

emisí CO₂ spojených s výrobou zboží pro EU a zboží vyrobeného mimo EU jsou tyto o cca 7 % vyšší.

OD KDY SE OTÁZKOU REPORTINGU A SAMOTNÉ APLIKACE CBAM ZABÝVAT ANEB KDY ZAČNE NORMA PLATIT?

Brzo, dalo by se říci, že „včera bylo pozdě...“

Období platnosti	Fáze CBAM	Co jak mít a s čím počítat
1. 10. 2023 – 31. 12. 2025	jde o tzv. přechodné období	čas vše nastavit a připravit...
od 1. 1. 2026	ostrá fáze CBAM.	Je třeba mít vše hotové a zavedené, jinak hrozí zbytečné sankce...
od roku 2035	konec bezplatných emisních povolenek (EU ETS povolenky).	-

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_21_3541

Kdo by se měl o CBAM zajímat nebo koho se CBAM týká?

Jak bylo výše uvedeno, už 1. 10. 2023 nabylo předmětné nařízení platnosti. Toto datum dává všem dotčeným subjektům dostatečnou dobu (přechodné období) dobře se připravit.

Na pozoru se musí mít dovozci, resp. jen vybraní dovozci, neboť CBAM se týká dovozců následujících komodit a produktů ze třetích zemí:

- železa a oceli,
- hliníku,
- cementu,
- elektrické energie,
- vodíku,
- hnojiv,
- některých prekurzorů (aktivní katodové materiály) a omezeně i navazujících výrobků (např. šrouby a vruty).

Jak bude reportingová povinnost fungovat?

S účinností od 1. 10. 2023 mají vybraní dovozci zboží povinnost informovat o emisích obsažených v dovezeném zboží. Reportovací povinnost k CBAM tedy není a ani nebude spojena s platební povinností. Při realizaci dovozu vybraného zboží vzniká povinnost registrovat se u CBAM autority a jako schválený deklarant podávat roční hlášení o emisích obsažených v dovezeném zboží.

Evropská komise také s cílem podat pomocnou ruku dovozcům i výrobcům ze třetích zemí zveřejnila pokyny pro dovozce v EU a zařízení mimo EU ohledně praktického provádění nových pravidel.² V současnosti také dochází k vývoji specializovaných nástrojů IT, které by měly dovozcům s těmito výpočty a jejich oznamováním pomoci. Dovožci budou shromažďovat údaje za čtvrté čtvrtletí od 1. 10. 2023, ale první zprávu mají podat až do 31. 1. 2024.

Centrálním správním orgánem CBAM prozatím nebyl nikdo ustanoven. Půjde buď o Celní úřad, či Generální finanční ředitelství.

Jakým způsobem se emise obsažené v dovezeném zboží spočítají?

Obsah emisí se spočítá (nikoli sám) pomocí metod daných nařízením a na základě informací o skutečných emisích vznikajících při výrobě, které poskytne dovážejícím společnostem přímo výrobce zboží ze třetí země. Zde však může nastat v praxi problém, zejména s ohledem na ochotu těchto výrobců nebo dalších subjektů v řetězci tyto informace poskytnout, resp. sdílet. K dispozici tak budou i standardní hodnoty emisí, které na základě údajů výrobních zařízení s nejhorsími výsledky stanoví sama Evropská komise.

Podrobný popis přechodné oznamovací povinnosti dovozců zboží podléhajícího CBAM v EU a také přechodná metodika pro výpočet emisí obsažených v tomto zboží, které se uvolňují během výrobního procesu, je zřejmá z prováděcího nařízení Evropské komise – https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AJOL_2023_228_R_0006#d1e40-94-1.

S JAKOU FORMOU REPORTINGU JE NUTNÉ POČÍTAT?

Zpráva CBAM

- jde o čtvrtletní výkaz podávaný v přechodném období; vždy do konce následujícího měsíce po konci čtvrtletí,
- tento pak obsahuje tyto informace o:

- celkovém množství dovezeného zboží v tunách,
- celkovém množství dovezeného zboží v tunách nebo megawatthodinách (elektřina),
- celkových skutečně obsažených emisích v tunách emisí CO₂ na tunu/megawatthodinu,
- celkových skutečně obsažených nepřímých emisích v tunách emisí CO₂ na tunu (neplatí pro elektřinu),
- ceně uhlíku uhrazené v zemi původu zboží.

Prohlášení CBAM

- jde o roční výkaz podávaný od roku 2026; vždy k 31. 5. následujícího roku,
- tento pak obsahuje tyto informace o:
 - celkovém množství dovezeného zboží v tunách nebo megawatthodinách,
 - celkových obsažených emisích v tunách emisí CO₂ na tunu/megawatthodinu,
 - celkovém počtu odevzdávaných CBAM certifikátů dle celkových obsažených emisí po případném snížení o cenu uhlíku zaplacenou v zemi původu.

PRAKTICKÉ SOUVISLOSTI A DOPORUČENÍ

Revize sazebního zařazení

Vzhledem k výše uvedenému je jednoznačně doporučení vhodné provést detailní revizi obchodních transakcí ve smyslu dováženého zboží a produktů. Zásadním a určujícím faktorem je pak správné zařazení předmětného zboží, které lze samozřejmě provést:

- svépomocí,
- externím dodavatelem zařizovacích služeb,
- za spolupráce s celním deklarantem,
- za spolupráce se samotným dodavatelem dováženého zboží či produktu.

² https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en#resources

K zařazení dováženého zboží k jednotnému popisu a výkladu tohoto zboží a současně pro určení výše dovozního cla se používá celní sazebník, který se zpravidla upravuje ročně. Celní sazebník vychází z Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. 7. 1987, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.³

Revize smluvní dokumentace s dodavateli

Ve světle výše uvedeného se domnívám, že je namístě také revize dosavadní smluvní dokumentace s dodavateli, zejména co do stanovených povinností týkajících se sdílení či poskytování informací nutných a potřebných ke splnění CBAM reportingové povinnosti.

Z praktických zkušeností může být získání předmětných informací mnohdy problematické, a proto doporučuji jeho jednoznačné smluvní zakotvení.

Nové interní nastavení systému fungování a odpovědností ve vztahu k CBAM reportingu

S novými povinnostmi, které přicházejí zvenčí, je potřeba i adekvátní reakce směrem dovnitř dovážejících společností.

V daném případě je určitě namístě adekvátní časová reakce v předstihu ve smyslu nastavení nových interních procesů a odpovědností v této oblasti v rámci společnosti.

³ <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/sazebni-zarazeni-zbozi/spolecny-celni-sazebnik-es/Stranky/default.aspx>

TIPY NA SEMINÁŘE

VOX

Finanční analýza – krok po kroku až k souhrnným analýzám

8. – 10. 1. 2024

Ing. Kateřina Kalinová

Cena: 8 490 Kč bez DPH / 10 273 Kč vč. 21 % DPH

Pohledávky, prevence jejich vzniku a efektivní vymáhání aneb jak předcházet neúspěšnému vymáhání a zajistit si efektivně své nároky

8. 1. 2024

Mgr. Jiří Lehečka

Cena: 2 490 Kč bez DPH / 3 013 Kč vč. 21 % DPH

Účetnictví právnických osob, daň z příjmů a DPH v roce 2024

8. 1. – 10. 1. 2024

Ing. Jana Pilátová; Bc. Marta Šťastná; Ing. Lenka Dvořáková

Cena: 6 170 Kč bez DPH / 7 466 Kč vč. 21 % DPH

Zákoník práce po novele 2023 – prakticky, krok za krokem

9. 1. 2024

Mgr. Vladimír Černý

Cena: 3 190 Kč bez DPH / 3 860 Kč vč. 21 % DPH

Daň z nemovitých věcí

10. 1. 2024

Ing. Julie Vasko

Cena: 2 599 Kč bez DPH / 3 145 Kč vč. 21 % DPH

Celní předpisy a řízení v roce 2024 včetně vazby na DPH

12. 1. 2024

Ing. Jiří Štrupl

Cena: 2 490 Kč bez DPH / 3 013 Kč vč. 21 % DPH

Povinnosti mzdových účtáren po uzavření kalendářního roku 2023 a novinky roku 2024

16. 1. 2024

Vladislava Dvořáková, DiS.

Cena: 2 690 Kč bez DPH / 3 255 Kč vč. 21 % DPH

Datové schránky v praxi, vlastnosti, výhody, přednosti i úskalí používání

17. 1. 2024

MVDr. Milan Vodička

Cena: 2 290 Kč bez DPH / 2 771 Kč vč. 21 % DPH

Aktuality z pracovního práva – novela zákoníku práce a další změny pracovněprávních předpisů

18. 1. 2024

Mgr. Michal Vrajík

Cena: 3 890 Kč bez DPH / 4 707 Kč vč. 21 % DPH

Jednáme s klientem po telefonu

24. 1. 2024

Lenka Kubáčová

Cena: 5 590 Kč bez DPH / 6 764 Kč vč. 21 % DPH

Více informací nejen o těchto seminářích a možnost přihlásit se naleznete na www.vox.cz.

V případě dotazů se na nás neváhejte obrátit: 777 741 777 | vox@vox-kurzy.cz.